

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัด ขอนแก่น
ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายทองแดง..โห้หนู
๒. เลขประจำตัวประชาชน ..
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๒๑๑ ม.๔ ต.เขาสวนกวาง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น
โทรศัพท์ ๐๙๐-๓๓๘๘๘๘๘๘ Facebook
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๖
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
คณะ/สาขาวิชา .พืชสวน
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก กล้วยเลี้ยงสัตว์
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๔ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
 ๑. กล้วยเลี้ยงสัตว์ (กล้วยแพงโกล่า, กล้วยเนเปียร์, กล้วยหวานอิสราเอล)
 ๒. ปลูกสัตว์
 ๓. ประมง (ปลาหมอเทศ, ปลากด)
 ๔. ไข่
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
 ๑. ฐานการบริหารจัดการน้ำด้วยระบบโซลาร์เซลล์
 ๒. การลดต้นทุนการผลิต (น้ำหมักชีวภาพ, ปุ๋ยหมัก)
 ๓. ประมง (ปลาหมอเทศ, ปลากด)
 ๔. การปลูกและขยายพันธุ์กล้วยเลี้ยงสัตว์
๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย
 - ๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร
 ๑. การบริหารจัดการน้ำด้วยระบบโซลาร์เซลล์
 ๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๓.การลดต้นทุนการผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ...๑... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ...๑... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ ระบบการให้น้ำพลังงานแสงอาทิตย์

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ ระบบการให้น้ำพลังงานแสงอาทิตย์

ระบบการให้น้ำพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar-powered irrigation system) คือการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาประยุกต์ใช้เพื่อการเกษตร มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

๑. ลดต้นทุนด้านพลังงานประหยัดค่าไฟฟ้าระบบนี้ใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์โดยตรง ทำให้ไม่ต้องพึ่งพาไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำได้

๒. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำให้น้ำได้สม่ำเสมอ ระบบสามารถให้น้ำพืชได้ตามความต้องการอย่างต่อเนื่อง ตลอดช่วงที่มีแสงแดด ทำให้พืชได้รับน้ำอย่างเพียงพอ ไม่ขาดแคลน เกษตรกรไม่ต้องเสียเวลาและแรงงานในการเฝ้าดูแลการสูบน้ำด้วยตนเอง

๓. ส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานสะอาด ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศ เป็นการทำการเกษตรแบบยั่งยืนนำไปใช้ในพื้นที่ห่างไกลจากแหล่งไฟฟ้าได้ ทำให้สามารถทำ

การเกษตรในพื้นที่ที่เคยเข้าถึงยากได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และพัฒนาการเกษตรให้ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ ของเกษตรกรมีดังนี้

๑.การวางระบบการให้น้ำพร้อมการให้ปุ๋ยน้ำชีวภาพผ่านท่อส่งน้ำ

๒.การวางแผนผังแปลงเพื่อใช้ในการวางแผนการให้ระบบน้ำเป็นระบบ

๓.การเพิ่มประสิทธิภาพการเพิ่มแรงดันให้น้ำด้วยระบบแอร์ปั๊ม





๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยการเข้าร่วมประชุม คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปลงใหญ่ ระดับจังหวัดและนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การผลิต, การตลาด, และปัญหาอุปสรรค ความต้องการ ของศพก.และคนในชุมชน ให้คณะกรรมการทราบเพื่อนำปัญหาต่างๆไปสู่การแก้ไขที่ตรงประเด็น

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในระดับชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานของ ศพก. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่อย่างแท้จริง

๑. การจัดทำแผนฯ มีขั้นตอนดังนี้

การจัดทำแผนปฏิบัติการราย ศพก. เป็นกระบวนการที่มีการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน โดยมีขั้นตอนหลักๆ ดังนี้

๑. การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อรวบรวมข้อมูลสำคัญของพื้นที่ เช่น ข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตรหลัก, ปัญหาที่เกษตรกรเผชิญอยู่, ศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของเครือข่าย ศพก.และคนชุมชน

๒. การกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้ทุกคนในชุมชนมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนา ศพก.

๓. การวางแผนกิจกรรมและโครงการ เพื่อกำหนดกิจกรรมที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน พิจารณามีกิจกรรมหรือโครงการใดบ้างที่จะนำมาใช้ในแผน เช่นการจัดอบรมให้ความรู้,การจัดทำแปลงสาธิต, การส่งเสริมการตลาดและช่องทางการจำหน่ายผลผลิต,การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๔. การจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดให้อยู่ในรูปแบบเอกสารที่ชัดเจน

๒. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ

คณะกรรมการขับเคลื่อนงาน ศพก. ระดับอำเภอประกอบด้วยเจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบล, คณะกรรมการศพก.และแปลงใหญ่,เครือข่าย ศพก.ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน,และศูนย์เรียนรู้ด้านดินและปุ๋ยของอำเภอ และหน่วยงานภาคี เช่นกรมวิชาการ, กรมพัฒนาที่ดิน เป็นต้น ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขที่เกิดขึ้นเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นเหมาะสมสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑. แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

จากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปอีกทั้งเป็นพื้นที่ทำการเกษตรแบบอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก พื้นที่มีความแห้งแล้ง ทำให้การทำการเกษตรได้ผลผลิตน้อยลง และปัญหาด้านการตลาดราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ จึงทำให้เห็นว่าการทำการเกษตรแบบเดิมๆไม่สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน จึงได้ศึกษาหาความรู้จากโลกออนไลน์และหน่วยงานราชการได้เปิดโอกาสให้เข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้ง่าย ซึ่งต่างจากอดีต โดยเริ่มศึกษาการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุน เช่น การใช้ระบบน้ำหยดพลังงานแสงอาทิตย์ ทำให้ประหยัดค่าน้ำและค่าไฟฟ้าได้ จากการเข้าถึงความรู้เหล่านี้ทำให้เกิดแรงบันดาลใจและมั่นใจที่จะทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเกษตรของตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตและประสิทธิภาพในการผลิต การเกษตรแบบดั้งเดิมมักมีต้นทุนการผลิตสูง ทั้งจากค่าปุ๋ยเคมี,ค่าแรงงาน ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผลผลิตที่ได้ไม่แน่นอนและราคาในตลาดก็ผันผวน ปัญหาเหล่านี้ทำให้เกษตรกรต้องหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อ ลดต้นทุน และ เพิ่มผลผลิต ให้คุ้มค่ามากขึ้น ด้วยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเรื่องการให้น้ำโดยการใช้ระบบน้ำหยดพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อประหยัดทั้งน้ำและแรงงาน ประกอบกับปัจจุบันมีหน่วยงานราชการและความรู้ต่างๆที่เกษตรกรสามารถหาเองได้ ทำให้การหาความรู้ตามหลักวิชาการทำเองได้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

-การจัดการดินเนื่องจากสภาพดินของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรมีการปลูกพืชเป็นระยะเวลานานโดยไม่มีการพักดินทำให้ดินเริ่มเสื่อมโทรมปลูกพืชมีการเจริญเติบโตช้า ในปัจจุบันได้นำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ จากผัก ผลไม้ และปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากหอยเชอร์รี่ ปลา มาใช้ในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ซึ่งตอบสนองกับปุ๋ยทั้ง ๒ ชนิดดีมาก ทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้เป็นอย่างดี และป้องกันการเสื่อมโทรมของดิน

-การจัดการน้ำโดยใช้ “ระบบน้ำหยดพลังงานแสงอาทิตย์” โดยใช้แผงโซลาร์เซลล์เป็นแหล่งพลังงาน ทำให้สามารถสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติได้ตลอดช่วงกลางวันซึ่งลดค่าใช้จ่ายในด้านพลังงาน ช่วยประหยัดน้ำได้และลดต้นทุนค่าไฟฟ้าได้เป็นอย่างดี

- การจัดการสภาพอากาศ ในการวางแผนการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยว ทำให้สามารถคาดการณ์ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการให้น้ำหรือใส่ปุ๋ยได้แม่นยำขึ้น

- การลดต้นทุนการผลิตด้านการจัดการปุ๋ยโดยการนำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพไปตามระบบการให้น้ำ ช่วยให้การทำงานรวดเร็วและทั่วถึง ประหยัดเวลาและลดการใช้แรงงานคน

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเขาสวนกวาง ได้นำระบบการให้น้ำด้วยระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ โดยการให้น้ำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ ผ่านทางระบบให้น้ำหยดซึ่งมีอัตราการใช้น้ำนี้ 1 หล้าเนเปียร์ ใช้ในอัตรา ๑๕ ลิตรต่อน้ำ ๑,๐๐๐ ลิตร หล้าแพงโกลา ใช้ในอัตรา ๑๒.๕ ลิตรต่อน้ำ ๑,๐๐๐ ลิตร ทุกสัปดาห์

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเขาสวนกวาง เดิมปลูกข้าว พืชไร่ แต่ด้วยสภาพปัญหาในเรื่องของราคาสินค้า, ปัญหาโรค-แมลง และปัญหาของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปทำให้การดูแลพืชเหล่านั้นยากขึ้น และผลผลิตก็ลดลง จึงเปลี่ยนชนิดสินค้าหลักเป็น “หญ้าเลี้ยงสัตว์” เพราะพืชตระกูลหญ้าดูแลง่ายลงทุนน้อยผลตอบแทนสูง และมีการตอบสนองต่อปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำชีวภาพที่เกษตรกรสามารถผลิตเองได้ โดยใช้ปุ๋ยหมัก (มูลโค+เศษหญ้า, เศษใบไม้, ห่วงเชื้อพ.ด.๑ หมักบำรุงดินในแปลง) และใช้น้ำหมักชีวภาพร่วมกับการให้น้ำสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของหญ้าเลี้ยงสัตว์

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๕ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าวนาปี	พื้นที่ปลูกจำนวน ๔ ไร่
๑.๒) หญ้าเนเปียร์	พื้นที่ปลูกจำนวน ๓ ไร่
๑.๓) หญ้าแพงโกลา	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๐ ไร่
๑.๔) บ่อปลา	พื้นที่จำนวน ๕ ไร่
๑.๕) ปศุสัตว์ (โค)	พื้นที่จำนวน ๒ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาหมอเทศ	จำนวน ๒,๕๐๐ ตัว
๒.๒) ปลากดเหลือง	จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว
๒.๓) ปลากินพืช	จำนวน ๑๐,๐๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) โคเนื้อ	จำนวน ๕ ตัว
--------------	-------------

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ๔ สินค้ามีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ข้าวนาปี	เป็นเงิน	๒,๒๐๐	บาท/ไร่
๑.๒) หญ้าเลี้ยงสัตว์	เป็นเงิน	๑๕,๘๐๐	บาท/ไร่
๑.๓) ปศุสัตว์	เป็นเงิน	๒,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๔) ประมง	เป็นเงิน	๖,๕๐๐	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๒๖,๕๐๐	บาท/ไร่		
รายได้	๔๑,๐๕๐	บาท/ไร่	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ หญ้าเลี้ยงสัตว์ (หญ้าเนเปียร์,หญ้าแพงโกลา)

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๘๒,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ด้านประมง(ปลาน้ำจืด) ด้านปศุสัตว์ (โค)

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๘๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

-ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

มีรายได้ประจำ โดยไม่มีการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่เมืองใหญ่ เพราะใช้แรงงานในครัวเรือนทำให้ครอบครัว

อบอุ่น

-ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับชุมชนที่มีหลักสูตรในการเรียนรู้ในทุกด้าน เช่น ด้านพืช ด้านปศุสัตว์

ด้านประมง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุนการผลิต(การทำปุ๋ยหมัก,น้ำหมักชีวภาพ) การบริหาร

จัดการน้ำ ด้านเกษตรผสมผสาน เป็นต้น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพโดยการใช้ ระบบน้ำหยด เพิ่มความชื้นในดินช่วยให้เราให้น้ำพืชได้ตรงตามความต้องการจริงๆ ทำให้ลดการสูญเสียจากการระเหยและการไหลบ่า นอกจากนี้ยังช่วยป้องกันการชะล้างหน้าดินและสารอาหารในดิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อแหล่งน้ำในชุมชนอีกด้วย

การไม่ใช้สารเคมีในแปลง โดยการนำปุ๋ยชีวภาพ หรือ สารสกัดจากพืช เพื่อควบคุมศัตรูพืชแทน สารเคมีสังเคราะห์ก็ช่วยลดผลกระทบต่อดิน และลดต้นทุนการผลิตได้

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการทำการเกษตรผสมผสาน ที่ไม่ใช้สารเคมี ช่วยส่งเสริมให้มี แมลงที่เป็นประโยชน์ สร้างสมดุลของระบบนิเวศในแปลงเกษตรกร ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ขึ้นตามธรรมชาติ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของแปลงเกษตรกรต้นแบบเกิดจากสภาพพื้นที่ที่ค่อนข้างแห้งแล้ง มีอากาศ แล้งเป็นระยะเวลายาวนาน ประกอบกับเป็นการทำการเกษตรแบบอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ชนิดพืชและพันธุ์พืชที่ นำมาปลูกก็เป็นพืชไร่เช่น มันสำปะหลัง อ้อยโรงงานเป็นหลัก ในปัจจุบันสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง ราคาผลผลิตก็ เริ่มมีปัญหาจึงหันมาปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นพืชที่ทนต่อความแห้งแล้ง อากาศร้อนได้ดีประกอบกับในพื้นที่มีตลาด รongรับ (สวนสัตว์ขอนแก่น) อยู่ในพื้นที่ จึงได้เปลี่ยนมาปลูกพืชชนิดใหม่ที่เป็นหญ้าเลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นที่ต้องการของ ตลาด อีกทั้งเป็นพืชที่ดูแลง่าย สามารถนำความรู้เรื่องการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพมาใช้ให้เกิดประโยชน์ลดต้นทุน การผลิต

ศพก.มีสระน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน ๕ ไร่ มีบ่อบาดาล ๒ แห่ง และมีระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ที่เข้า มาช่วยเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิตได้ โดยการให้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพพร้อมกับระบบการให้น้ำทำให้ลดต้นทุน ในเรื่องของแรงงานและค่าไฟฟ้าได้ดี

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก. เปิดพื้นที่ให้เกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงานจากแปลงจริง และเป็นสถานที่นัดพบ และสถานที่จัดอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และหน่วยงานราชการการ ต่างๆ เช่น เทคนิคการขยายพันธุ์หญ้าเลี้ยงสัตว์, การใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร (ระบบการให้น้ำด้วยโซลาร์เซลล์), หรือการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างจริงและสามารถนำไปปรับใช้ได้ทันที

เกษตรกรต้นแบบใน ศพก. สามารถทำหน้าที่เป็น วิทยากร ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตรง ให้กับผู้อื่น ทำให้องค์ความรู้ถูกส่งต่ออย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม

การจัดอบรมและการดูงานยังเพื่อสร้างเครือข่ายระหว่างเกษตรกร เครือข่ายของศพก.ของแต่ละ ตำบลทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และมีการประชุมพบปะกับเครือข่ายของศพก. ทุก ๓ เดือน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการ รับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในชุมชนอำเภอเขาสวนกวาง พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ในเรื่อง การติดต่อประสานงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรที่พบปัญหาในเรื่อง การปลูก ไรศ-แมลง และอื่นๆ ได้

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. ทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับ เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ เช่น ราคาผลผลิตทางการเกษตรในตลาด, สภาพอากาศ, การเตือนภัยจากศัตรูพืชระบาด, หรือนโยบายและมาตรการช่วยเหลือจากภาครัฐ เพื่อให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตและตัดสินใจได้อย่าง

ทันช่วงที่ เป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรในด้านต่างๆ เช่น เทคนิคการเพาะปลูกพืชชนิดใหม่ๆ, การดูแลรักษาพืช, การจัดการดินและน้ำ, หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก: ศพก. ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานวิชาการต่างๆ เช่น กรมวิชาการเกษตร, มหาวิทยาลัย, หรือศูนย์วิจัย เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เป็นสถานที่ในการจัดประชุม อบรมและดูงานซึ่งเป็นช่องทางหลักที่ให้เกษตรกรได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริงในแปลงสาธิตของ ศพก. และลดการใช้สารเคมีเปลี่ยนจากการใช้ปุ๋ยเคมีมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตเอง และใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรมีผลผลิตและรายได้ที่สูงขึ้นเกษตรกรสามารถเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตต่อไร่ได้สูงขึ้น ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่ผลิตปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์ใช้เอง ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิตอย่างมากคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและแลกเปลี่ยนความรู้กันเองมากขึ้น ทำให้เกิดความร่วมมือและสามารถแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศพก. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น เกษตรอำเภอก เกษตรจังหวัด หรือหน่วยงานวิจัย เพื่อให้ชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ นวัตกรรม และความช่วยเหลือต่างๆ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และองค์กรเอกชน เพื่อระดมทรัพยากรและความเชี่ยวชาญมาร่วมกันพัฒนาชุมชน เช่น การขอสนับสนุนงบประมาณในการจัดอบรม หรือการร่วมมือกับบริษัทเอกชนในการหาช่องทางการตลาดให้กับผลผลิตของเกษตรกรการทำงานร่วมกันช่วยให้ชุมชนสามารถจัดการทรัพยากรและปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเองได้มากขึ้น ลดการพึ่งพาจากภายนอก

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทของประธานคณะกรรมการ ศพก. เป็นผู้แทนศูนย์ฯ ของอำเภอเขาสนกวาง ในการเข้าร่วมประชุมหรือกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานและรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ กลับมาพัฒนาศูนย์ฯ ให้ดียิ่งขึ้น เรื่องในการบริหารจัดการและนำพาศูนย์ฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้มแข็งและเป็นที่พึ่งของเกษตรกรในชุมชน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การที่ ศพก. เป็นศูนย์กลางในการรวมกลุ่มเกษตรกร ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้การได้มีโอกาสถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมที่ยั่งยืน เช่น การทำเกษตรอินทรีย์ หรือการลดการใช้สารเคมี เกษตรกรสามารถ เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสร้างสรรค์สังคมที่ดีขึ้นให้กับคนรุ่นต่อไป

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
เป็นตัวแทนของศพก.ในการนำเสนอแผนงานโครงการด้านการเกษตรนำเสนอเพื่อทำแผนหมู่บ้าน
และชุมชน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

บริจาคทรัพย์ในการสนับสนุนงานวันเด็กของสวนสัตว์และในชุมชน
-สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์แก่เกษตรกรที่เข้ามาศึกษาดูงานในศพก.

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

- ตนเองเป็นที่พึ่งของตนเอง
- คิดแล้วทำทันที
- ปัญหาคือบทเรียนและนำข้อมูลบันทึก

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. สนง.เกษตรอำเภอเขาสนกวาง
๒. ตัวแทนเครือข่าย ศพก.
๓. ผู้นำในชุมชน

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การสัมภาษณ์ (กระต๊อช/ปากกา)

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ปัญหาเรื่องความพร้อมและระยะเวลาในการถอดบทเรียนไม่พร้อมกัน

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ในการดำเนินงานของ ศพก.